

MUZEJSKI VJESNIK 8

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE
(Bjelovar, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Muzeja grada Koprivnice
Odgovorni urednik: Franjo Horvatić
Urednik, lektura i korektura: Zorko Marković
Tehnički urednik: Marijan Špoljar

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

NAKLADNIK

Centar za kulturu Koprivnica, OOUR Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

SOUR »PODRAVKA«, OOUR Koprivnička tiskara, 1985.

SADRŽAJ

MUZEJSKA PREZENTACIJA	1
Franjo Horvatić – Problemi muzejske prezentacije	3
Darko Sačić – O muzejskoj prezentaciji	4
Marina Šimek – Mogućnost prezentacije budućeg stalnog postava arheološkog odjela	5
Marijan Špoljar – Izazovi prezentacije	9
MUZEOLŠKA PITANJA I PROBLEMATIKA	12
Jasna Tomičić – Jubilej Gradskog muzeja Varaždin	13
Goran Jakovljević – O osnivanju Gradskog muzeja u Bjelovaru	16
Vladimir Kalšan – 30 godina Muzeja Međimurja – Čakovec	18
Rastko Pražić – 25 godina rada Muzeja Moslavine u Kutini	20
Marina Šimek – Metode vođenja dijateke arheološkog odjela GMV	23
ARHEOLOGIJA	25
Željko Tomičić – Sumarni osvrt na rezultate arheoloških istraživanja prostora Međimurja u razdoblju od 1972. do 1982. godine (II)	26
Mladen Medar – Arheološko-antropološki nalaz iz okolice Bjelovara	37
Zorko Marković – Nekoliko nalaza iz Vinče u Muzeju grada Koprivnice	38
Božidar Gerić – Probno iskapanje lasinjskog naselja na lokalitetu »Dolina« kod Ždralova	41
Zoran Homen – Prilog proučavanju lasinjskih keramičkih bočica	44
Mladen Medar – Bilješka o nalazu lasinjske kulture u Bjelovaru	47
Zorko Marković – Još o nalazima s Raićevog brega kod Srdinca	49
Josip Vidović – Goričan 1984. (preliminarni izvještaj)	53
Josip Vidović – Sondažno istraživanje skupine tumula kod Donjeg Mihaljevca u Međimurju 1984. godine (preliminarni izvještaj)	55
Željko Tomičić – Skupni nalaz ranosrednjovjekovnog novca 12. i 13. st. iz Čakovca	57
Željko Tomičić – Ranosrednjovjekovno groblje na redove u Juraju u Trnju	59
Željko Tomičić – Gradišće kod Nedelišća – rezultati pokusnih istraživanja	61
Željko Tomičić – Rezultati pokusnih arheoloških istraživanja kraj Dvorišća u Međimurju	63
UMJETNOST	65
Tomislav Đurić – Pavlinski ljetnikovac na Veternici	66
Dragutin Feletar – Inovacije jednog »Prstena«	69
Marijan Špoljar – Tri mlada koprivnička umjetnika	70
ETNOLOGIJA	75
Libuše Kašpar – Etnološka bibliografija novinskih članaka (II)	76

VIJESTI	80
Stjepan Hajduk – Zaštitni radovi na »Fantekovoj hiži«	81
Ljubica Ramušćak – Seminar o folklornom plesu u Međimurju	83
Zorko Marković – Aktivnost Povijesnog društva Koprivnica u 1984. godini	83
Dragutin Feletar – »Podravski zbornik« kao primjer	85
Dragutin Feletar – Monografija koja obavezuje	86
AKCIJE	88

GORIČAN 1984. (PRELIMINARNI IZVJEŠTAJ)

Tokom mjeseca lipnja nastavlja se sistematsko arheološko istraživanje kod Goričana, na nekropoli perioda starijeg željeznog doba. U tom vremenskom intervalu istražena su tri grobna humka (tumula) pod rednim brojevima XVI, XVII i XVIII. Ovogodišnja istraživanja sufinancira mjesna tvornica dječje obuće »VIKO« iz Goričana, te Centar za povijesne znanosti iz Zagreba. Voditelj istraživanja je dr. Ksenija Vinski Gasparini, viši naučni suradnik iz Zagreba, Josip Vidović kustos Muzeja Međimurja u Čakovcu, te prof. Dubravka Balen-Letunić iz Arheološkog muzeja u Zagrebu.

Tumuli pod rednim brojevima XVI i XVII nalaze se na rubnom području nekropole, smješteni južno iza vrtova današnjeg naselja, uz samo korito potoka Bereka koji presijeca nekropolu, kao ostaci vjerojatno veće skupine tumula uništene prilikom gradnje novog naselja na lijevoj obali potoka Bereka. Privatne parcele, uglavnom livade, mještani toponimski označavaju kao »Gorinku«, od čega je najvjerojatnije nastao i sam naziv današnjeg naselja Goričan. Tumuli su smješteni na privatnim parcelama Gudlin Tome-Andrije iz Goričana, Glavna 4, katastarska čestica br. 1643. k.o. Donji Kraljevec, te Kovač Katarine iz Donjeg Kraljevca, Palih boraca 47, katastarska čestica 1641. k. o. Donji Kraljevec. Usred intenzivne obrade zemljišta tumuli su jedva uočljivi, te visinska kota tumula XVI iznosi svega dvadesetak centimetara, a tumula XVII 48 centimetara. Iskonske visine i promjere tumula niti približno nije moguće odrediti u današnje vrijeme. Grobni prilozi većine tumula doživjeli su i naknadnu devastaciju od vlasnika parcela prilikom izravnjenja kape tumula, budući da je nivo polaganja priloga groba niži svega za 20 centimetara od današnjeg nivoa tla.

Tumul XVI otvorili smo u centru sondom 6×6 m, do dubine 65 cm, gdje smo naišli na postament groba s ostacima priloga. Postament je 2,30 metara širok u pravcu istok–zapad, te 4 m dug pravcem sjever–jug. Ostali dio otvorene sonde je sterilan. Kao i dosad, kod ostalih istraženih tumula, ne nailazimo na tragove bilo kakve konstrukcije groba, te se ne mogu uočiti ni tragovi slojeva, već je zemlja do postamenta mješavina crnice, ilovače, te sitnog riječnog šljunka. Cijelom dužinom postamenta nailazimo na rijetke ostatke priloga, uglavnom keramike, koja je veoma usitnjena, dok na pojedinim mjestima nailazimo na poveće koncentracije. Keramički prilozi su gotovo standardni prilog grobu, a prepoznatljiviji su oblici velikih crnih posuda s buklom, tanjura, šalica, te kupa na nozi. Od metalnih priloga pronađena je samo brončana alkica, vrlo dobro očuvana. Na postamentu uočavamo tragove nagorjelih kostiju prosute urne, ali nema tragova spališta. Prilozi groba ne daju se rekonstruirati, a tumul smo nakon istraživanja vratili u prvobitni položaj.

Tumul XVII otvorili smo sondom 8×8 m u centru, te već nakon dvadesetak centimetara pošto smo skinuli sloj trave naišli na keramičke fragmente posuda. Postament groba nalazi se na dubini 60 cm. Veličina postamenta iznosi 2,20 m u pravcu sjever–jug te 4,50 m u pravcu istok–zapad. Fragmente keramike nalazimo na površini 5×5 m veoma usitnjene, što ukazuje na naknadnu devastaciju groba, vjerojatno od vlasnika parcele. Po ostalim nalazima u grobu dade se zaključiti da je grob pripadao bogatijem žitelju. Keramički prilozi su uglavnom posude izrađene od fine gline, crne i crvene boje. Uz nalaz glave pronađeno je i 7 rogova bovida, manje veličine, poput rogova bovida askosa iz tumula XII. Grob obiluje i ostacima brončanih

priloga (lunulasti privjesak, brončane perle, dijelovi alkica, ostaci brončanog kotlića), sitnijih komada koji su promakli oku pljačkaša. Za razliku od tumula XVI koji je u neposrednoj blizini, zemlja postamenta je nagorjela ostacima sagorjelog drva i spaljenih kostiju, a na rubu groba lako se uočavaju nagorjeli balvani s lomače. U 18 dosad istraženih tumula goričanske nekropole mogu se uočiti dva načina spaljivanja i stavljanja priloga u grob. U prvom slučaju radi se o spaljivanju izvan groba, a kosti pokojnika stavljaju se u urnu, dok je drugi način stavljanje priloga na samu lomaču ili tik do nje. Grobovi nisu ukopi, već se spaljivanje vrši na nivou tla, a grob se kasnije zatrpava zemljom iz neposredne blizine. Visinu i promjer groba danas je nemoguće odrediti, što smo i ranije napomenuli.

Tumul XVIII nalazi se kilometar sjevernije, u neposrednoj blizini tumula istraženih ranijih godina, na položaju »Buci«.

Na najvišoj koti tumul ne prelazi visinu tridesetak centimetara, a promjer mu je 15 m. Tumul u centru otvorili smo sondom 6 × 6 m da bi je kasnije proširili za jedan metar. Već na prvom otkopnom sloju, dvadesetak centimetara ispod površine, naišli smo na fragmente crne keramike. Drugi otkopni sloj otkrio nam je položaj posuda u intaktnom stanju. Postament groba je veličine 2,80 × 3,40 m. Postament se nalazi na dubini 40–50 cm. Posude groba u intaktnom stanju nemaju neki strogi sistem rasporeda, ali su ipak tri posude s bovidima postavljene po veličini. Posude ovog groba spadaju u red najljepših nalaza kulture starijeg željeznog doba. Posuda 1 i 2 (vidi fotografiju) imaju po tri bovida, dok posuda 3 ima visoki vrat s obodom, te

Goričan 1984. – Posuda br. 2, tumul XVIII

četiri bovida. Uz ove posude u intaktnom stanju nađena je i kupa na nozi, te tri male šalice s kaneliranim trbuhom. Od metala nađen je željezni nož, te nešto fragmenata brončanih predmeta. Iako su posude groba nađene u intaktnom stanju, sa sigurnošću možemo konstatirati da su metalni predmeti iz groba odnešeni, na što ukazuju ostaci prosute urne, te fragmenti jedne veće posude. Ostaci prosute urne, te nešto pepela i nagorjelog drva ukazuje da je spalište kod tumula XVIII bilo izvan groba. Posude ovog groba su rekonstruirane, te se priprema znanstvena valorizacija kompletnog materijala s nekropole kod Goričana.